INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

ponavljanje

ŠTO JE IZUM

Proizvod/postupak koji nikad dosad nije napravljen/demonstriran – nešto novo i korisno

ŠTO JE INOVACIJA

Implementacija/korištenje nove ideje u korisnu uporabu, za stvarnu primjenu

Korisna primjena izuma

RAZLIKA IZMEĐU INOVACIJE I IZUMA

U vremenskom kontekstu

Izum je najčešće trenutni događaj, dok je inovacija postepena

NEKE KARAKTERISTIKE INOVACIJA

Postupak pokušaja i pogreške, slučajnost, timski rad

PRIMJERI INOVACIJA

- On-line vijesti i tekst vs. printanje papira
- Fritz Haber & Carl Bosch umjetno gnojivo
- Kloriranje pitke vode
- Koferi sa kotačićima
- Bežične komunikacije
- Računalo

ŠTO JE INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

Nematerijalna imovina koja je rezultat kreativnosti

NABROJI TIPOVE INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

patent, poslovna tajna, autorsko pravo, logotip, zaštitni znak ili žig, maska u poluvodičkom proizvodnom procesu

ŠTO JE PATENT

ugovor između pojedinca/tvrtke i države, dokument kojim izumitelj ostvaruje parvo monopola nad svojim izumom

GDJE SE PATENT REGISTRIRA

u patentnom uredu

KOLIKO PATENT OBIČNO TRAJE

20 godina

ŠTO JE POSLOVNA TAJNA

bilo koja tajna informacija (ili uređaj) koji daje komercijalnu prednost nad konkurentima

GDJE SE REGISTRIRA I KOLIKO TRAJE POSLOVNA TAJNA

ne registrira se nigdje traje beskonačno ili dok ne postane javna

ŠTO JE AUTORSKO PRAVO

kreativan rad dokumentiran na nekom mediju

GDJE SE REGISTRIRA I KOLIKO TRAJE AUTORSKO PRAVO

ne registrira se nigdje traje (piše 70 godina ali ja mislim da) za vrijeme života autora + 70 godina

GDJE SE REGISTRIRA I KOLIKO TRAJE ZAŠTITA MASKE U POLUVODIČKOM PROIZVODNOM PROCESU

registrira se u patentnom uredu traje 10 godina

NABROJI TIPOVE PATENTA

utility patent, dizajn patent, patent za biljku, statutory invention registration

KOLIKO TRAJE DIZAJN PATENT

14 godina

UGOVOR (PATENT) DAJE PRAVO POJEDINCU/TVRTKI DA SPRIJEČI DRUGE U...

- izradi, korištenju, prodaji, nuđenju na prodaju,
- izvozu komponenti u državu u kojoj patent vrijedi,
- uvozu proizvoda proizvedenih patentiranim procesom,
- navođenju drugih da se patent povređuje i
- nuđenju proizvoda posebno prilagođenih za korištenje patentiranog proizvoda/procesa.

GDJE VRIJEDI NEKI PATENT?

samo u državi u kojoj je patent izdan

KOJA JE SVRHA PATENTA U GOSPODARSTVU

1. spriječiti druge da se koriste izumom

2. sloboda poslovanja kroz ovlašteno korištenje

TKO JE ZAŠTIĆEN PATENTOM

onaj tko je prvi izumio ili onaj tko je prvi prijavio

onaj tko je prvi prijavio

u SAD-u je do 2013. bio zaštićen onaj tko je prvi izumio

ŠTO JE "GRACE PERIOD" U KONTEKSTU PRIJAVE PATENTA

i gdje vrijedi

od kad napraviš *public disclosure* imaš godinu dana da prijaviš patent, ne može ti netko to oduzet

vrijedi u SAD-u, **ne** vrijedi u EU

zato je pametnije napravit prvo zahtjev za patentom pa *public disclosure*

ZA ZAŠTITU ČEGA SE KORISTI PATENITIRANJE DIZAJNA

za zaštitu nefunkcionalnog elementa fizičkog dizajna

KADA BI KORISTIO DEFENZIVNO PATENTIRANJE

kada ne želiš izdavat patentni zahtjev, ali ne želiš ni da ti netko drugi mrkne patent

izum postane javan i nitko ga ne smije patentirati

KOJI JE ALTERNATIVNI PRISTUP DEFENZIVNOM PATENTIRANJU

objava u opskurnom, ali javnom časopisu

PRIMJERI POSLOVNE TAJNE

lista klijenata, planovi marketinga, liste proizvođača, komponente koje se koriste, recepti, kemijske formule, proizvodni procesi, "negativna" poslovna tajna, izumi koji se namjeravaju patentirati

PREDNOSTI POSLOVNE TAJNE AND PATENTOM

može trajati zauvijek,

konkurencija se ne može koristiti poslovnom tajnom kako bi razvila bolju tehnologiju,

nema troškova

NEGATIVNE STRANE POSLOVNE TAJNE U ODNOSU NA PATENT

zakon štiti tvrtku samo ako je tajna otkrivena ilegalnim putem

teško se može prodati i obraniti na sudu

nema zaštite od *reverse engineeringa* ili nezavisnog izuma

ŠTO JE ZAŠTITNI ZNAK

i kada on "dolazi na snagu"

riječi, simboli, dizajn s kojim korisnici poistovjećuju proizvod s izvorom

postaje legalan čim se počne koristiti, ali je korisno svejedno registrirati

ZAŠTO JE SVEJEDNO KORISNO REGISTRIRATI TRADEMARK

lakše možeš tužit osobu koja ga prekrši

KADA SE KORISTI ZNAK TM A KADA ®

® koristiš tek kad registriraš trademark, ™ možeš koristiti i prije

KOJI PROBLEM NASTAJE KADA TRADEMARK POSTANE TOLIKO UVRIJEŽEN DA GA SE KORISTI KAO IMENICU, A NE PRIDJEV

ne možeš više realizirati prava koja dolaze uz zaštitu trademarka

primjer: žilet

ŠTO VRIJEDI ZA TVRTKE KOJIMA JE INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO VRLO VAŽNO

tj. na čemu se zasniva tržišna prednost takvih tvrtki

njihova tržišna prednost se zasniva na proizvodu ili tehnologiji koja je nova i jedinstvena i u čiji se razvoj puno ulagalo

ŠTO VRIJEDI ZA TVRTKE U KOJIMA JE INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO MANJE VAŽNO

tj. na čemu se zasniva tržišna prednost takvih tvrtki

njihova tržišna prednost se zasniva na efikasnoj proizvodnji, prodajnom kanalu, brendingu

a njihov proizvod mogu proizvoditi mnogi drugi

ŠTO JE PPI

planned product improvement ideje za poboljšanje

KAD KOMPANIJA DOBIJE PATENT KAKO ĆE NAGRADITI RADNIKE KOJI SU IZUMITELJI

tj. kako bi bilo pametno da ih nagrade

dionicama, a ne novcem

ČIME SE BAVI CHIEF TECHNICAL OFFICER

odgovoran je za upravljanje intelektualnim vlasništvom u nekoj tvrtci

komunicira s patentnim odvjetnikom i s patentnim uredom

ŠTO ODLUČUJE PATENT REVIEW COMMITTEE

što u tvrtci vrijedi patentirati

KOJA JE KARAKTERISTIKA PATENTNE BILJEŽNICE

i što je dobro napraviti kad napišeš neki izum u nju

stranice se ne mogu dodavati ni izvaditi i imaju otisnut redni broj

dobra praksa je da izum potpiše izumitelj i svjedok

KADA JE PATENT NEVAŽEĆI

u kontekstu detalja koji su u njemu navedeni, u kontekstu ljudi koji su nabrojani kao izumitelji ako se dokaže da postoje detalji koji su zatajeni

ako se dokaže da nisu svi autori na popisu ili neki popisani autor nije zbilja izumitelj

ŠTO POTPISUJEŠ ČIM SE ZAPOSLIŠ U TVRTKU

Ugovor o povjerljivim podacima (Non-Disclosure Agreement)

KOJI SU UVJETI DA ZAPOSLENIK POSTANE VLASNIK IV, A NE NJEGOVA TVRTKA

kad moje ime može pisat na vegeti, a ne podravkino

ako je koncipiran u slobodno vrijeme, vlastitim sredstvima, ne koristi znanja iz tvrtke

KOJI JOŠ UVJETI BUDU U NDA?

osim ovog iz prošlog zadatka da je tvrtka vlasnik skoro svakog IV-a

zaposlenik će pomoći tvrtki da dobije patent

zaposlenik neće u tvrtku dovesti IV koji pripada trećoj stranci

ako ode iz tvrtke, zaposlenik neće povući za sobom druge radnike (to ne traje beskonačno, npr. 1 god)

KOG BI SVE MOGAO NATJERAT DA POTPIŠE NDA

ako si tvrtka

zaposlenike i honorarne djelatnike

posjetioce

partnere u proizvodnji i razvoju

KOJA JE RAZĽIKA IZMEĐU VLASNIKA I IZUMITELJA PATENTA

bonus: čije ime piše na patentu

izumitelji su osobe koje su doprinijele patentnim zahtjevima opisanim u patentu imena izumitelja su napisana na patentu i ne mijenjaju se

vlasniku patenta se treba obratiti za licenciranje i bilo kakvi pravni postupak na patentu piše samo inicijalni vlasnik. Ako se vlasnik mijenja onda se to mora provjeriti na webstranici

MJERE KOJE TVRTKA TREBA PODUZETI DA SAČUVA POSLOVNU TAJNU

dokumentirati ju (na sličan način kao što bi patent, samo ne mora bit inovativno)

svima koji imaju pristup tajni nametnuti pravnu dužnost da ju ne odaju

NDA sa zaposlenicima, dobavljačima, klijentima

tajnu odati samo onim zaposlenicima koji je trebaju znati

uništiti nepotrebne dokumente koji sadrže poslovnu tajnu

označiti sve dokumente s "povjerljivo"

KOJI SU RAZLOZI ZAŠTO BI NETKO STVARAO INETLEKTUALNO VLASNIŠTVO

stvaranje i održavanje monopola

stvaranje i širenje tržišta za svoj proizvod

prihod od licenci

O ČEMU SVE OVISI VRIJEDNOST INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

količini rada i sredstava potrebnih da proizvod temeljen na tom intelektualnom vlasništvu počne donositi prihod,

riziku koji snosi kupac IV-a da komercijalizira proizvod

potencijalnom kumulativnom prihodu koji se može razraditi ako sve ide po planu,

kvaliteti intelektualnog vlasništva

ŠTO JE LICENCA

dozvola kojom vlasnik IV-a dopušta nekome da koristi njegov patent/poslovnu tajnu/ copyright/trademark

ZAŠTO BI VLASNIK IKAD HTIO LICENCIRATI

dobije lovu za to

ulaz na tržište na kojem vlasnik nema proizvoda – ne mora preuzimat rizik

jačanje tržišne pozicije: "second sourcing" jer neka poduzeća ne žele kupovati proizode koje proizvodi samo jedno poduzeće

ak ponudiš licencu manja je šansa da će netko kršit patent i da ga moraš tužit

ZAŠTO BI NETKO HTIO KUPIT LICENCU

nekad je jeftinije kupiti licencu nego sam razviti rješenje

u što kraćem roku naučit koristit jednu tehnologiju kako bi pomoću nje mogao razviti nešto drugo

KAKO PROCIJENITI CIJENU LICENCE

dobar početak: onaj tko kupi licencu i od nje zaradi, 25% bi trebao dat vlasniku licence

TIPOVI LICENCE

prema tome tko smije koristiti licencu, kako se razlikuju u cijeni, tko preferira koju

Non-Exclusive: svi koji kupe licencu i vlasnik licence

Sole: 1 kupac i vlasnik

Exclusive: samo 1 kupac, vlasnik ne

KOJI JE SLUČAJ KADA JE I KUPCIMA SKROZ OK NON-EXCLUSIVE LICENCA

kad se samo žele zaštititi od tužbe

NON-TRANSFERABLE / TRANSFERABLE LICENCA

razlika

Non: prodaš firmu ili želiš prebacit licencu na partnera treba ponovno pregovarati

SUBLICENSABLE / NOT SUBLICENSABLE LICENCA

razlike

ako je sublicensable: firma koja kupi licencu ju može licencirati dalje i na tom zarađivati

ROYALTY-BEARING / PAID UP LICENCA

razlike

- Licenca se može naplaćivati periodično u ovisnosti o broju prodanih komada (manji rizik) ili unaprijed (veći rizik).
  Vrlo često se planira promjena periodičnog plaćanja u ovisnosti u kumulativnom iznosu koji je plaćen ili o vremenu od ugovora.
- Visna preiodičnog plaćanja se dogovara, ali uglavnom postoje već poznate uobičajeni postotci.

ŠTO SU IP-INTENSIVE INDUSTRIJE

one industrije koje se velikom mjerom oslanjaju na patente, žigove i copyright

TKO U SAD-U MOŽE PRIJAVITI PATENT

bilo tko

najpametnije registrirani patentni zastupnik -> položio patent bar

ŠTO JE POLOŽIO PATENTI ODVJETNIK

state bar i patent bar

ŠTO JE PRIOR ART SEARCH

istraga o tome je li neki izum novi i neočigledan

KOJE SU PREDNOSTI I MANE PRIOR ART SEARCH-A

prednosti:

ne trošiš lovu na patentiranje ako je nemoguće patentirati

pojačani patentni zahtjevi

dobar podložni materijal za pisanje patenta

prijava i/ili izum se može se podesiti da zaobiđe prijašnje izume.

mane: skupo brate

kasnije ćeš prijavit patent

moš nać patent koji pokriva tvoj proizvod → tugy

TKO RADI PRIOR ART SEARCH

odvjetnik

nezavisna tvrtka koja se bavi IV pretragom

inženjeri/tehničko osoblje

ŠTO SE MOŽE PATENTIRATI

nešto što je originalno i korisno:

proces/metoda mašina/stroj/apparat kemijski sastav

ŠTO SE NE MOŽE PATENTIRATI

prirodni zakoni i matematičke formule

zato ni software (algoritmi su implementacija matematičke formule)

poslovne metode (osim u SAD)

OVO NE MOGU PRETVORIT U PITANJE, SAMO FUN FACT:

Da bi se izum patentirao, ne mora biti: implementiran, potpuno završen ili shvaćen

KAKO SE PATENTA PRIJAVA RAZLIKUJE OD ZNANSTVENE PUBLIKACIJE

svrha patenta nije da obrazuje čitaoca nego samo da ga nauči kako se služiti izumom

ZAVISNI VS. NEZAVISNI PATENTI

moš imat 1 nezavisan patent koji pokriva cijeli proizvod: šansa da će bit kršen je velika, velik je i rizik da će zahtjev bit ustanovljen nevažećim

moš imat više zavisnih patenata: izum ostane zaštićen čak i ak je neki patent nevažeći, veća je mogućnost licenciranja, smanjuje se mogućnost kršenja

AKO ZA PATENTNI ZAHTJEV PIŠE COMPRISING OF A, B, AND C

jel proizvod koji ima A,B,C,D krši taj patentni zahtjev

krši

AKO ZA PATENTNI ZAHTJEV PIŠE CONSISTING ESSENTIALLY OF A, B, AND C

jel proizvod koji ima A,B,C,D krši taj patentni zahtjev

ne krši

MEANS FOR I MEANS PLUS

ako netko razumije neka mi javi

KADA ZA KORISNIKA KAŽEMO DA KRŠI PATENT, A KADA ZA PROIZVOĐAČA

i koje od tih možemo regulirati

proizvođač krši kada: se kršenje patenta može ustanoviti na gotovom proizvodu

→ ovo se može regulirati

korisnik krši kada: se kršenje događa dok koristiš proizvod

→ ovo nije praktično regulirati

ŠTO JE PROVISIONAL APPLICATION

pomaže u zaštiti da ti netko nešto ne patentira što si izumio dok ti traje onih 1 godinu grace perioda

vrijedi samo u SAD-u

ne pregledava se, samo format

ako je loše pisan bude dosta problema

TIPS & TRICKS ZA POBOLJŠANJE KVALITETE PATENATA

upućenost u proces prijave patenata, komunikacija s patentnim zastupnikom

sve relevantne informacije dat na uvid patentnom ispitivaču, čak i ako ih nađeš poslije prijave patenta

DONJI TIP IZ PROŠLOG ZADATKA ZVUČI KONTRAPRODUKTIVNO. ZAŠTO IPAK NIJE?

ipak si ti time otežavaš šansu da će ti patent bit prihvaćen zašto se i daje isplati povećavaš si šansu da će se patent održat na sudu

PITANJE IZ PREZE:

- Recimo da ste:
  - a) pronašli patent A koji pokriva neki izum koji vam je blizak ili ste na njemu radili pa razumijete tehnologiju i da ste
  - b) smislili jedno originalno poboljšanje koje nije očigledno.
- Možete li na temelju patenta A napisati novu prijavu za patent B koja uključuje sve što postoji u patentu A s još dodatnim ograničenjem B?

DA. Ali, jasno je da bi koristili izum B, a onda morate imati dozvolu vlasnika patenta A

OD ČEGA SE SASTOJI PATENTNA PRIJAVA

specifikacije (opis izuma i patentni zahtjevi)

deklaracija izumitelja da oni zaista jesu izumitelji (i da su prijavili sav *prior art*)

eventualni prijenos vlasništva

ŠTO RADI PATENTNI ISPITIVAČ KAD PRIMI ZAHTJEV

odlučuje jel specifikacija zadovoljava uvjete

pretražuje prethodne izume (prior art)

na temelju njih odlučuje jel se izum može patentirat

odgovara izumitelju

ŠTO SVE ISPITIVAČ MOŽE ODGOVORIT IZUMITELJU

odnosno što Office Action sve obuhvaća

primjedbe na patentni zahtjev

odbijanje patentnog zahtjeva

komunikacija s izumiteljem

prihvat zahtjeva

ZAŠTO U PRAKSI POSTUPAK PRIJAVE PATENTA NIJE BAŠ NAJBOLJI

ispitivači ne mogu pogledat sve moguće prijašnje izume i često se koncentriraju samo na one koji su opisani u patentima

korekcije se često otkriju kasnije, rješavaju na sudu ili kad se kršenje ustanovi

SITUACIJE KADA PATENT PRESTANE VAŽITI

kad prođe 20 godina

ako ne plaćaš *maintenance fees* (napušten – ne možeš koristit na sudu), postoje načini da se napušteni patent obnovi

ako se na sudu proglasi da je patent ilegalan

UOBIČAJENI TROŠAK PATENTIRANJA

10 000\$,

ali može se i za 3 000\$

KOJE SU TI OPCIJE AKO MISLIŠ DA NETKO KRŠI TVOJ PATENT

i zašto bi odabrao te opcije

ignorirat → prekomplicirano, preskupo, nisi siguran da bi prošlo na sudu

odvjetnik, konzultacije pa **pregovaranje za licencu ili odštetu** $\rightarrow$ ako obje strane žele izbjeći sud

tužit

OBJASNI POJAM TREBLE DAMAGES CLAUSE

tri puta veća kazna ako je patent kršen namjerno

ŠTA RADE SUDSKI VJEŠTACI

zašto ih imamo

odvjetnici i suci često nisu dovoljno kompetentni u nekom području

sudski vještak odgovara na njihova pitanja

mora biti stručnjak u području, ali i moć interpretirat stvari ljudima s prosječnom sposobnošću

RAZLIKA IZMEĐU VJEŠTAKA I FORENZIČARA

forenzičar ima šire znanje, postoji i obuka

TKO ZAPOŠLJAVA SUDSKE VJEŠTAKE

u RH sud, u SAD-u stranke

MOŽE LI SUDSKI VJEŠTAK DATI ODLUKU O TOME KRŠI LI SE PATENT

sudski vještak ne donosi odluke, on samo daje stručno mišljenje

RAZLIKA IZMEĐU *DIRECT* I CROSS EXAMINATION

i ciljevi svake

btw ovo je vezano za SAD ako pričamo o vještacima, al općenito vrijedi

direct: tvoj odvjetnik te ispituje, cilj je poučiti porotu i suca o tehnologiji

cross: tuđi odvjetnik te ispituje, cilj je pokazati da si pristran ili da si napravio grešku

KAKO U HRVATSKOJ IZGLEDA INTERAKCIJA ODVJETNIKA I VJEŠTAKA NA SUDU

vještak čita izvještaje, daje svoje mišljenje

sudac vodi diskusiju, odvjetnici preispituju vještaka i pokušavaju dokazati svoju interpretaciju (cross)

KOJI JE CILJ PISANJA PATENTNIH ZAHTJEVA

definirati granicu između izuma i onoga što nije izum

koriste se poznate riječi ili se definiraju patentnom specifikacijom

KOJI JE CILJ INTERPRETACIJE PATENTNIH ZAHTJEVA

definirati opseg patentnog zahtjeva – sve varijacije na izum ili ekvivalencije izuma (što je doz teško)

značenje riječi interpretiraju se rječnicima ili patentnim specifikacijama

TKO DEFINIRA INTERPRETACIJU RIJEČI U PATENTNIM ZAHTJEVIMA

ako ima nesuglasica između dve stranke

sud

lel mislili ste da će bit neš komplicirano

PITANJE IZ PREZE

Imamo aparat koji koristi laser koji emitira na 720 nm.

Pronašli smo patent koji ima zahtjev koji glasi:

Claim 1: An optical device, comprising a red-light-emitting laser

9000

Da li naš aparat krši patenti zahtjev?

 Prvo uočavamo da je područje valnih duljina vidljivog svjetla između 350 nm i 750 nm, a da je 750 nm na granici infracrvenog svjetla. Budući da crveni laser može imti valnu duljinu do 750 nm, odgovor je: DA.

2. Ako u specifikaciji piše: "Red light means light with wavelengths between 635 nm and 700 nm", odgovor je NE.

KAKO SE NAZIVA POSTUPAK USTANOVLJENJA EKVIVALENCIJE

primjena doktrine ekvivalencije

KADA SE PRIMJENJUJE DOKTRINA EKVIVALENCIJE

kad novi proizvod nije pokriven patentnim zahtjevima, ali je dosta sličan pa treba odlučiti ima li tu inovacije ili ne

ako nema onda je vjv ekvivalentan što bi značilo da spada u prije spomenuti opseg patenta

KOJA SU PITANJA VEZANA UZ DOKTRINU EKVIVALENCIJE

i koji odgovori na ta pitanja bi bili ako optuženi proizvod zbilja spada pod opseg patentnog zahtjeva

- 1. Da li modificirana verzija rješava problem koji je u pozadini izuma na način koji objektivno ima isti tehnički efekt? → DA
- 2. Da li bi osoba prosječne stručnosti mogla pronaći isti način rješavanja problema u vremenu kada je patent prijavljen? -> DA
- 3. Da li **bi osoba prosječne stručnosti smatrala** modificiranu verziju **ekvivalentnom** pri čitanju patenta i patentnog zahtjeva u vremenu kada je patent prijavljen? → DA
- 4. Da li modificiranoj verziji, gledajući na cijelo tehničko područje, nedostaje inventivnosti ili je **modificirana verzija očigledna osobi prosječne stručnosti.** > NE

TKO SU PATENT TROLLS

oni šta kupe masu patenata pa tuže ili prijete tužbama uokolo zbog financijske koristi

ŠTO JE NPE

Non-Practicing Entity: ima patent, al ne koristi ga, ne unaprijeđuju ga itd

došo si do kraja